

WYBORY NA WĘGRZECH

Monitor wyborczy Ośrodka Studiów Wschodnich im. Marka Karpia

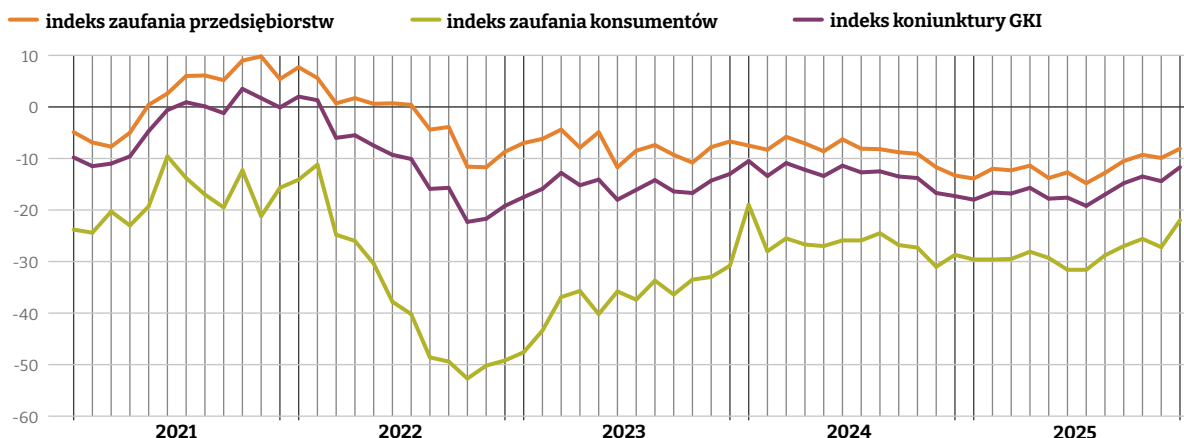
NUMER 4 25.03.2026

- Polityka gospodarcza to jeden z kluczowych tematów kampanii przed wyborami parlamentarnymi 12 kwietnia. Wokół tych kwestii koncentruje się przekaz opozycyjnej TISZY Pétera Magyara, natomiast rządzący Fidesz stara się odwrócić uwagę opinii publicznej od trudnej sytuacji gospodarczej, skupiając się na zagrożeniach zewnętrznych dla kraju.
- Pogorszenie sytuacji makroekonomicznej stało się istotnym czynnikiem kształtującym postawy wyborców. Dotychczas stabilne poparcie Fidesz zawdzięczał w znacznym stopniu rozbudowanym transferom socjalnym, w tym programom wsparcia dla rodzin, oraz administracyjnemu ograniczaniu cen energii. Po 2022 r. Węgry doświadczyły jednak jednej z najwyższych inflacji w UE, a także spowolnienia wzrostu gospodarczego (w latach 2023–2024 gospodarka dwukrotnie znalazła się w recesji technicznej), pogorszenia stanu finansów publicznych oraz osłabienia forinta.
- W rezultacie kampania wyborcza przybiera formę sporu o przyszły model rozwoju Węgier. Rządzący Fidesz broni dotychczasowego kursu, opartego na aktywnej roli państwa w gospodarce, przyciąganiu dużych inwestorów zagranicznych – w ostatnich latach szczególnie przemysłu związanego z elektromobilnością – oraz rozbudowanych instrumentach polityki socjalnej. TISZA natomiast akcentuje potrzebę reform instytucjonalnych, zwiększenia przejrzystości inwestycji zagranicznych oraz ukrócenia mechanizmów klientelistycznych i korupcyjnych, które – zdaniem partii Magyara – obniżają efektywność polityki gospodarczej.
- Istotnym elementem przedwyborczej dyskusji wokół polityki gospodarczej pozostaje też kwestia dostępu do funduszy unijnych. Część z tych środków jest zamrożona na podstawie mechanizmu warunkowości w związku ze sporem rządu w Budapeszcie z Komisją Europejską o praworządność. Odblokowanie funduszy to kluczowa obietnica wyborcza TISZY.

SONDAŻE dotyczące oceny sytuacji gospodarczej na Węgrzech

Po 2022 r. nastąpiło wyraźne załamanie nastrojów gospodarczych, które mimo późniejszej poprawy pozostają gorsze niż przed kryzysem inflacyjnym

Wahania wskaźnika zaufania biznesu i konsumentów w latach 2021–2025

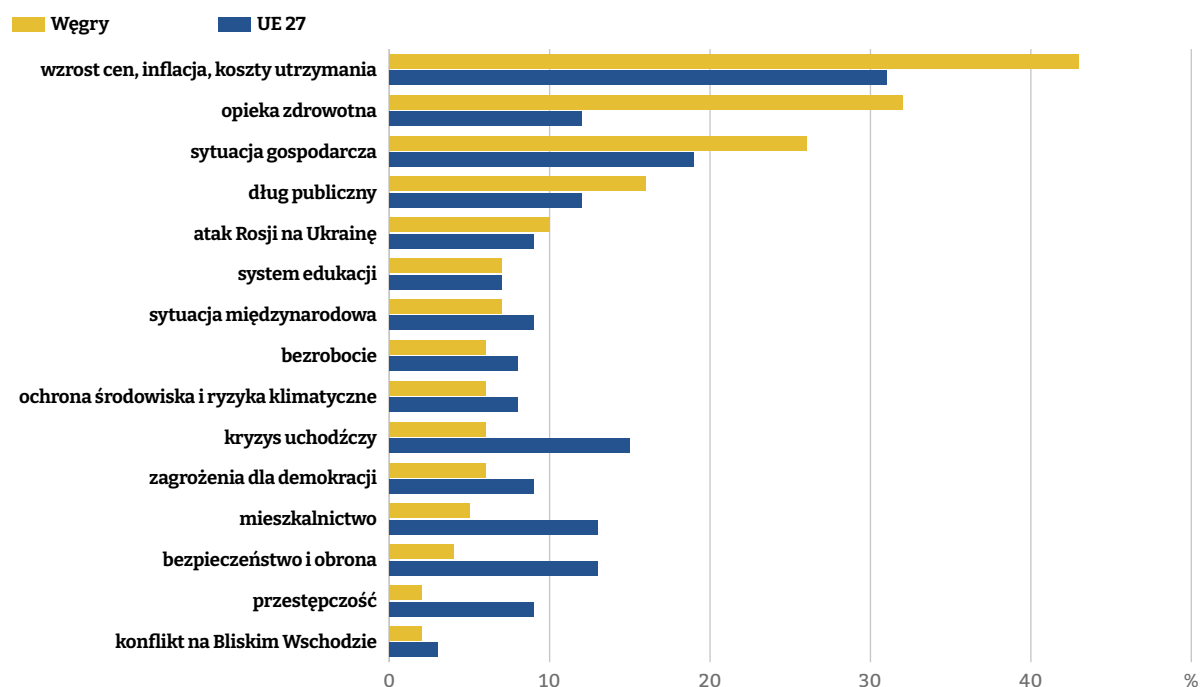

Źródło: Węgierski Instytut Badań Gospodarczych (GKI Gazdaságkutató Zrt.).

Na Węgrzech kwestie ekonomiczne – przede wszystkim inflacja i koszty życia – są wskazywane jako najważniejsze problemy kraju znacznie częściej niż w UE

Najważniejsze problemy kraju w opinii respondentów – Węgry na tle UE

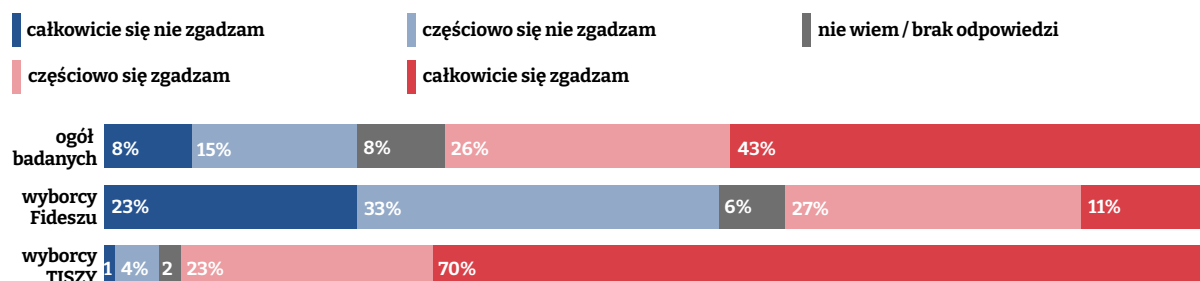

Źródło: Standardowy Eurobarometr nr 104, badanie przeprowadzone w okresie październik–listopad 2025 r.

Niemal 70% wyborców uważa, że sytuacja gospodarcza się pogorszyła, choć oceny te różnią się w zależności od sympatii partyjnych

Ocena spadku poziomu życia na Węgrzech w ciągu ostatnich czterech lat według preferencji

Źródło: badanie przeprowadzone przez Republikon Intézet w dniach 10–15 grudnia 2025 r.

- **Po 2022 r. nastroje gospodarcze na Węgrzech wyraźnie się pogorszyły na skutek wysokiej inflacji, wzrostu kosztów życia i spowolnienia gospodarczego.** Tendencję tę pokazuje indeks koniunktury GKI, obliczany jako średnia ważona indeksów zaufania przedsiębiorstw oraz konsumentów¹. Tępnienie było szczególnie widoczne wśród tych ostatnich (zob. wykres 1). I choć w kolejnych latach nastąpiła częściowa poprawa, to poziom zaufania konsumentów i biznesu pozostaje niższy niż przed kryzysem inflacyjnym.
- **Ocena kondycji gospodarki może obecnie odegrać większą rolę niż w poprzednim cyklu wyborczym.** O ile w trakcie wyborów parlamentarnych w 2022 r. wyborcy mogli jeszcze pamiętać ośmioletni okres względnej prosperity (2012–2019), o tyle w 2026 r. perspektywa ta stała się już znacznie bardziej odległą.

¹ Indeks koniunktury GKI oblicza się zgodnie z metodologią Komisji Europejskiej. Jest to średnia ważona indeksu zaufania konsumentów (opierającego się na ocenach gospodarstw domowych dotyczących ich sytuacji finansowej w ostatnim roku, oczekiwań na kolejne 12 miesięcy, przewidywań dotyczących kondycji gospodarczej kraju oraz planów zakupu dóbr trwałego użytku) oraz indeksu zaufania przedsiębiorstw (oczekiwania firm odnośnie do zmian w zatrudnieniu oraz cen w najbliższych trzech miesiącach).

W efekcie rządzący nie mogą w takim stopniu jak wcześniej odwoływać się do doświadczenia długotrwałej poprawy sytuacji gospodarczej.

- **W percepcji społecznej dominują problemy o charakterze ekonomicznym i społecznym.** Najważniejsze z nich to wzrost cen, inflacja i koszty utrzymania (43%), na które respondenci wskazują znacznie częściej niż średnio w UE (zob. wykres 2). Na kolejnych miejscach znalazły się: funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia (32%), ogólna sytuacja gospodarcza kraju (26%) oraz kondycja finansów publicznych (16%). Kampania toczy się więc w warunkach wyraźnie zwiększonej wrażliwości społecznej na problemy związane z kosztami życia i dostępem do usług publicznych.
- **Ocena spadku poziomu życia jest silnie spolaryzowana politycznie.** Wśród wyborców TISZY aż 93% uważa, że w ciągu ostatnich czterech lat poziom życia się obniżył, podczas gdy w elektoracie Fideszu-KDNP opinię tę podziela 38%, a 56% ją odrzuca (zob. wykres 3). W skali całego społeczeństwa przekonanie o pogorszeniu się warunków życia deklaruje 69% respondentów. Wskazuje to, że preferencje partyjne w istotnym stopniu rzutują na percepcję sytuacji gospodarczej – wyborcy opozycji niemal jednomyślnie oceniają zmiany negatywnie, podczas gdy elektorat obozu rządzącego znacznie częściej formułuje pozytywne oceny.

STANOWISKO FIDESZU I TISZY wobec kluczowych kwestii polityki gospodarczej

Model gospodarki i impulsy wzrostu

Fidesz: Model gospodarczy realizowany przez obecny rząd opiera się na **silnej roli państwa w kształtowaniu struktury gospodarki** przy jednoczesnym utrzymywaniu relatywnie atrakcyjnego otoczenia dla bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIŻ) w wybranych sektorach przemysłu. Władze prowadzą **aktywną politykę przyciągania kapitału zagranicznego** poprzez hojne subsydia i oferowanie koncesji politycznych (np. Chinom). Równolegle wspierają **budowę krajowej klasy przedsiębiorców (powiązanych politycznie z partią rządzącą)**, zapewniając wybranym firmom preferencyjny dostęp do finansowania publicznego oraz zamówień państwowych. Istotnym elementem modelu pozostaje również **aktywna polityka budżetowa i kredytowa państwa**, ukierunkowana na wspieranie inwestycji przedsiębiorstw oraz konsumpcji gospodarstw domowych. W okresach spowolnienia gospodarczego rząd stara się podtrzymywać dynamikę wzrostu poprzez ekspansywne instrumenty fiskalne, subsydia sektorowe oraz programy socjalne. Wzrost ten pozostaje jednak **silnie uzależniony od koniunktury w gospodarce niemieckiej** – głównego partnera handlowego Węgier – oraz od **dostępności funduszy unijnych**, które przed ich częściowym zamrożeniem stanowiły istotne źródło finansowania inwestycji.

TISZA: Program gospodarczy partii zakłada **odejście od modelu wzrostu opartego na silnej roli państwa oraz selektywnym wspieraniu dużych inwestorów zagranicznych**. Zdaniem ugrupowania model ten sprzyja klientelizmowi gospodarczemu i ogranicza konkurencję rynkową. Magyar krytykuje obecny system jako nadmiernie upolityczniony i powiązany z elitą władzy, co w jego ocenie obniża produktywność gospodarki i zniechęca inwestorów prywatnych. TISZA opowiada się za **rozwojem opartym na przejrzystości instytucji państwa, odbudowie rządów prawa oraz wzmocnieniu sektora prywatnego**, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Program przewiduje również **podniesienie wydatków na badania i innowacje** do 2% PKB do 2030 r., rozwój infrastruktury transportowej oraz większe ukierunkowanie gospodarki na sektory o wyższej wartości dodanej. TISZA zapowiada także **dywersyfikację struktury gospodarki, wsparcie innowacji i gospodarki cyfrowej** oraz otwarcie na inwestorów z różnych regionów świata, a w dłuższej perspektywie – rozpoczęcie konsultacji dotyczących **przyjęcia euro** oraz przygotowanie potencjalnej ścieżki jego wprowadzenia.

Kluczowym impulsem wzrostu miałyby być **odblokowanie funduszy unijnych** poprzez poprawę stanu praworządności **oraz odbudowa zaufania inwestorów**, co miałyby zwiększyć inwestycje i dynamikę wzrostu oraz przyczynić się do stabilizacji finansów publicznych. Program zakłada również **odzyskanie części środków publicznych**, które – według ugrupowania – zostały wyprowadzone z budżetu państwa w wyniku korupcji i nieprzejrzystych zamówień publicznych. TISZA zapowiada przeprowadzenie audytu wydatkowania środków publicznych, w tym funduszy UE, oraz wzmocnienie instytucji kontrolnych.

Polityka fiskalna i finanse publiczne

Fidesz: Finanse publiczne są wykorzystywane jako narzędzie stabilizowania koniunktury oraz realizacji priorytetów gospodarczych i politycznych rządu. Istotną część wydatków stanowią **programy prorodzinne, transfery socjal-**

ne oraz subsydia dla dużych inwestycji przemysłowych, zwłaszcza w sektorach motoryzacyjnym i produkcji baterii. Model ten zakłada też **utrzymanie wysokiego poziomu inwestycji publicznych**, szczególnie w infrastrukturę transportową i energetyczną. Jednocześnie rząd stosuje **nadzwyczajne instrumenty fiskalne**, takie jak podatki sektorowe czy regulacje cenowe, wykorzystywane do podwyższania dochodów budżetu i **łagodzenia skutków kryzysów gospodarczych**. W ostatnich latach doszło do **zwiększenia deficytu budżetowego i długu publicznego**, co rząd uzasadnia koniecznością utrzymania wzrostu gospodarczego oraz ochrony gospodarstw domowych przed skutkami kryzysów zewnętrznych.

TISZA: Ugrupowanie zapowiada prowadzenie **bardziej zdyscyplinowanej i transparentnej polityki fiskalnej**, której celem ma być stabilizacja finansów publicznych i zwiększenie wiarygodności państwa. Program zakłada **obniżenie deficytu budżetowego poniżej 3% PKB do 2030 r.** przy jednoczesnym podwyższeniu wydatków w wybranych sektorach publicznych – przede wszystkim ochronie zdrowia i edukacji. Źródłem finansowania nowych programów mają być m.in. **odzyskane środki publiczne utracone w wyniku korupcji, ograniczenie nieefektywnych wydatków budżetowych oraz odblokowanie funduszy unijnych**, które według programu mogą znacząco podnieść możliwości finansowe państwa. Wzrost gospodarczy oraz odbudowa zaufania inwestorów mają również ograniczyć koszty obsługi długu publicznego i zwiększyć dochody budżetu.

System podatkowy

Fidesz: Obecny system podatkowy opiera się na **relatywnie niskim opodatkowaniu dochodów i kapitału przy wysokim udziale podatków pośrednich**, które stanowią jedno z głównych źródeł dochodów budżetowych. Kluczowymi elementami są **liniowy podatek dochodowy od osób fizycznych (15%) oraz jedna z najniższych w UE stawek podatku CIT (9%)**, co ma zwiększać atrakcyjność inwestycyjną kraju i sprzyjać napływowi kapitału zagranicznego. Jednocześnie utrzymywana jest **wysoka stawka VAT (27%)**, która wzmacnia fiskalne znaczenie podatków konsumpcyjnych w strukturze dochodów państwa. Istotnym ogniwem systemu podatkowego jest także **rozbudowany system ulg i preferencji dla rodzin**, obejmujący m.in. odliczenia od podatku dla osób wychowujących dzieci czy zwolnienia podatkowe dla wybranych grup społecznych. Instrumenty te stanowią ważny element polityki demograficznej oraz narzędzie wspierania konsumpcji gospodarstw domowych. Rząd stosuje **podatki sektorowe oraz czasowe obciążenia nadzwyczajne** wobec wybranych branż – takich jak bankowość, handel detaliczny, energetyka czy telekomunikacja – co pozwala podwyższać dochody budżetu w okresach napięć fiskalnych, a zarazem oddziaływać na funkcjonowanie strategicznych sektorów gospodarki. W rezultacie system podatkowy łączy elementy **proinwestycyjnej polityki podatkowej z elastycznym wykorzystaniem narzędzi fiskalnych do realizacji bieżących celów gospodarczych i budżetowych**.

TISZA: Partia zapowiada reformę systemu podatkowego w kierunku jego **uproszczenia i większej progresywności**, przy jednoczesnej **redukcji obciążeń dla osób o najniższych dochodach**. Program przewiduje obniżenie podatku dochodowego od płacy minimalnej z 15% do 9% oraz zmniejszenie zobowiązań podatkowych dla zarabiających poniżej mediany wynagrodzeń, co w założeniu ma podnieść dochód rozporządzalny gospodarstw domowych. Elementem zwiększającym progresywność systemu podatkowego ma być **wprowadzenie 1-procentowego podatku od majątków przekraczających 1 mld forintów** (ok. 11 mln złotych), który miałby obciążyć najzamożniejszą część społeczeństwa. Ponadto partia zapowiada **przywrócenie uproszczonego podatku ryczałtowego dla małych przedsiębiorców**, który w ostatnich latach został przez rząd znacząco ograniczony.

Polityka wobec przedsiębiorstw i nastawienie do inwestycji zagranicznych

Fidesz: Rząd prowadzi **selektywną politykę wobec przedsiębiorstw**, opartą na wyraźnym zróżnicowaniu podejścia do poszczególnych sektorów. Państwo stara się utrzymywać **konkurencyjne otoczenie dla zagranicznych inwestorów przemysłowych**, oferując im system subsydiów, ulg podatkowych oraz wsparcie infrastrukturalne (tworzenie stref przemysłowych, sieci energetycznych oraz połączeń transportowych). Instrumenty te mają zwiększać atrakcyjność inwestycyjną kraju oraz wzmacniać jego pozycję w europejskich łańcuchach dostaw. Szczególny nacisk kładzie się na inwestycje w sektorach o wysokim potencjale eksportowym, przede wszystkim w **przemśle motoryzacyjnym oraz produkcji baterii do pojazdów elektrycznych**, które w ostatnich latach stały się jednym z filarów węgierskiej strategii industrializacji. W ostatnich latach wyraźnie **wzrosło znaczenie kapitału napływającego z Azji** – przede wszystkim z Chin, ale także z Korei Południowej – o który rząd aktywnie zabiega w ramach strategii dywersyfikacji partnerów gospodarczych oraz ograniczania zależności od inwestorów z Europy Zachodniej. Projekty te koncentrują się głównie w sektorze elektromobilności, wzmacniając rolę Węgier jako jednego z głównych europejskich centrów produkcji komponentów.

Równocześnie polityka gospodarcza obejmuje **wsparcie dla wybranych krajowych przedsiębiorstw** poprzez preferencyjny dostęp wybranych firm – często powiązanych politycznie z władzą – do finansowania publicznego, zamówień państwowych oraz dużych projektów infrastrukturalnych. Jednocześnie widoczne jest **sektorowe**

zróżnicowanie obciążeń: podczas gdy inwestorzy przemysłowi korzystają z preferencyjnych warunków, na podmioty działające w sektorze usług – w szczególności banki, telekomunikację i energetykę, w dużej mierze powiązane z kapitałem zagranicznym – nakłada się dodatkowe obciążenia regulacyjne i fiskalne.

TISZA: Partia krytykuje dotychczasowy model rozwoju gospodarki oparty na przyciąganiu dużych inwestycji przemysłowych – zwłaszcza w sektorach motoryzacyjnym i produkcji baterii – poprzez wysokie subsydia publiczne. W jego miejsce proponuje zwiększenie **inwestycji w kapitał ludzki**, przede wszystkim w edukację oraz system ochrony zdrowia. Program ugrupowania przewiduje **wzrost przejrzystości zamówień publicznych** oraz **ograniczenie wpływu politycznego na dystrybucję środków publicznych**, co w założeniu ma poprawić funkcjonowanie rynku i podnieść zaufanie inwestorów. W podejściu do przedsiębiorstw TISZA akcentuje potrzebę **przywrócenia równych warunków konkurencji** oraz ograniczenia zjawisk klientelizmu gospodarczego. Zapowiada też wzmocnienie pozycji MŚP oraz zmniejszenie barier administracyjnych w prowadzeniu działalności gospodarczej, w tym **skrócenie czasu obsługi administracyjnej przedsiębiorstw** do poziomu średniej unijnej.

Program gospodarczy TISZY zakłada **utrzymanie otwartości na inwestycje zagraniczne**, które pozostają jednym z kluczowych czynników rozwoju węgierskiej gospodarki. Partia podkreśla znaczenie BIZ dla modernizacji przemysłu oraz tworzenia miejsc pracy, deklarując przy tym **bardziej przejrzyste i selektywne podejście państwa do wspierania inwestycji**. W trakcie kampanii przedstawiciele TISZY wielokrotnie krytykowali dotychczasową politykę rządu polegającą na intensywnym przyciąganiu inwestycji w sektorze produkcji baterii do aut elektrycznych (głównie z Chin). W tym kontekście ugrupowanie zapowiadało **przegląd umów zawartych z inwestorami**, w tym ocenę zgodności projektów z obowiązującymi normami środowiskowymi oraz zasadami przejrzystości wydatkowania środków publicznych. Wsparcie państwa miałyby być uzależnione od długoterminowych korzyści dla gospodarki, takich jak **transfer technologii, rozwój lokalnych łańcuchów dostaw czy tworzenie miejsc pracy o wyższej wartości dodanej**. Program podkreśla także potrzebę **dywersyfikacji kierunków napływu kapitału zagranicznego**. TISZA zapowiada również poprawę relacji z instytucjami UE oraz odbudowę przewidywalności otoczenia regulacyjnego, co w założeniu ma zwiększyć atrakcyjność Węgier dla inwestorów zachodnich.

Polityka rynku pracy i zatrudnienia

Fidesz: Priorytetem rządu pozostają **utrzymanie wysokiego poziomu zatrudnienia oraz wzrost aktywności zawodowej ludności**. W tym celu wprowadzono **elastyczne regulacje rynku pracy**, które mają sprzyjać inwestycjom i zmniejszać jej koszty, a także zwiększać zdolność przedsiębiorstw do dostosowywania zatrudnienia do koniunktury gospodarczej. Jednym z narzędzi polityki zatrudnienia są **programy robót publicznych**, skierowane głównie do osób długotrwale bezrobotnych oraz mieszkańców słabiej rozwiniętych regionów kraju. Programy te mają ograniczać bezrobocie strukturalne i wspierać integrację zawodową grup o najniższej aktywności na rynku pracy. W ramach zmian w systemie edukacji **obniżono również górną granicę wieku obowiązku szkolnego**, co umożliwia wcześniejsze wejście części młodych osób na rynek pracy. Istotnym elementem strategii rządu jest także **rozwój szkolnictwa zawodowego i technicznego**, dostosowanego do potrzeb przemysłu i inwestorów zagranicznych, szczególnie w sektorach produkcyjnych. System edukacji zawodowej został w większym stopniu powiązany z przedsiębiorstwami poprzez **programy dualnego kształcenia i współpracę szkół z firmami przemysłowymi**. W odpowiedzi na rosnące niedobory siły roboczej, wynikające m.in. z emigracji zarobkowej i starzenia się społeczeństwa, władze stopniowo dopuszczają **kontrolowany napływ pracowników zagranicznych** (głównie z państw azjatyckich), zwłaszcza w sektorach przemysłowych i usługowych dotkniętych deficytem w tym zakresie.

TISZA: W obszarze rynku pracy partia koncentruje się na **podwyższeniu wynagrodzeń oraz poprawie warunków zatrudnienia**, co w założeniu ma **ograniczyć skalę emigracji zarobkowej oraz zachęcić część pracowników przebywających za granicą do powrotu**. Program przewiduje też **modyfikację systemu robót publicznych**, który według TISZY w obecnej formie często utrzuca niską aktywność zawodową, zamiast ułatwiać ponowne odnalezienie się na rynku pracy. Proponowane zmiany mają polegać na **większym powiązaniu tego systemu z programami szkoleniowymi i podnoszeniem kwalifikacji**. Jednocześnie ugrupowanie proponuje **zawieszenie sprowadzania pracowników spoza UE od połowy 2026 r.** TISZA wskazuje przy tym, że w ostatnich latach wzrost liczby pracowników z państw trzecich był wykorzystywany przez część przedsiębiorstw jako sposób na utrzymanie niskich kosztów zatrudnienia. W polityce rynku pracy istotną rolę mają odgrywać również **inwestycje w edukację oraz system kształcenia zawodowego**. Program partii zakłada **zwiększenie nakładów na szkolenia i podnoszenie kwalifikacji pracowników**, w tym rozwój programów przekwalifikowania dla osób pracujących w sektorach o malejącym znaczeniu gospodarczym. Celem tych działań ma być **lepsze dostosowanie kompetencji pracowników do potrzeb gospodarki oraz wzrost produktywności**.

Polityka społeczna i usługi publiczne

Fidesz: Polityka społeczna rządu koncentruje się na **rozbudowanym systemie wsparcia dla rodzin z dziećmi**, obejmującym ulgi podatkowe, dopłaty mieszkaniowe, subsydiowane kredyty oraz różne formy transferów pieniężnych. Instrumenty te stanowią filar polityki demograficznej państwa, której celem jest zwiększenie dzietności oraz poprawa sytuacji materialnej rodzin. Jednocześnie pełnią one funkcję makroekonomiczną, wzmacniając **popyt wewnętrzny i konsumpcję**, co stanowi jeden z elementów modelu wzrostu gospodarczego. W ostatnich latach polityka społeczna była także wykorzystywana jako **narzędzie łagodzenia skutków inflacji i rosnących kosztów życia**. Jednym z jej flagowych instrumentów jest **program dopłat do energii dla gospodarstw domowych**, polegający na administracyjnym ograniczaniu jej cen dla odbiorców indywidualnych. Mechanizm ten ma chronić dochody gospodarstw domowych przed skutkami podwyżek oraz stabilizować poziom konsumpcji. Równolegle rząd wprowadzał inne programy osłonowe (m.in. zamrożenie cen wybranych produktów spożywczych, administracyjne ograniczanie cen paliw), mające zmniejszać wpływ rosnących kosztów życia na sytuację materialną ludności.

Istotną cechą systemu jest również **wysoki stopień centralizacji usług publicznych**, zwłaszcza w sferach edukacji i ochrony zdrowia. W ostatnich latach państwo przejęło większą kontrolę nad zarządzaniem szkołami i placówkami służby zdrowia (oba obszary podporządkowano Ministerstwu Spraw Wewnętrznych). Jednocześnie system usług publicznych pozostaje obciążony problemami strukturalnymi, takimi jak niedobory kadrowe, presja płacowa czy ograniczone nakłady inwestycyjne w części infrastruktury.

TISZA: Program TISZY zakłada **rozbudowę polityki społecznej przy równoległym podniesieniu jakości usług publicznych**, które mają stanowić jeden z filarów rozwoju państwa oraz redukować narastające nierówności społeczne. Ugrupowanie zapowiada utrzymanie części obecnych instrumentów wsparcia – m.in. **13. i 14. emerytury oraz systemu obniżek opłat za energię** – a zarazem uruchomienie nowych programów społecznych. Wśród zapowiadanych działań znajdują się **podwojenie liczby budowanych mieszkań oraz rozwój programu mieszkań na wynajem**, który ma zwiększyć dostępność lokali dla młodszego pokolenia, a także **wzrost liczby miejsc w akademikach o 50%** w celu poprawy warunków studiowania i mobilności studentów. Program przewiduje ponadto **podwojenie zasiłku rodzinnego i macierzyńskiego, wprowadzenie jednorazowego dodatku przy narodzinach dziecka oraz podwyższenie emerytury minimalnej wraz z dodatkowymi rocznymi świadczeniami dla emerytów**.

Jednocześnie program zakłada **znaczne podniesienie nakładów na ochronę zdrowia – do 7% PKB do 2030 r.** oraz **reformę systemu edukacji**, obejmującą m.in. **zwiększenie autonomii szkół i uczelni oraz przywrócenie obowiązku szkolnego do 18. roku życia**. Proponowane zmiany mają w założeniu poprawić dostępność i jakość usług publicznych oraz **wzmocnić długoterminowy potencjał rozwojowy gospodarki poprzez inwestycje w kapitał ludzki**.

Tabela. Porównanie założeń polityki gospodarczej Fideszu i TISZY

Fidesz	TISZA
Model gospodarki i impulsy wzrostu	
Model rozwoju oparty na aktywnej roli państwa, subsydiowaniu dużych inwestycji przemysłowych i przyciąganiu BIZ , zwłaszcza w sektorach eksportowych (motoryzacja, baterie).	Model rozwoju oparty na wzmocnieniu instytucji państwa, uczciwej konkurencji rynkowej oraz większej roli MŚP i innowacji .
Polityka fiskalna i finanse publiczne	
Aktywna i elastyczna polityka fiskalna , wykorzystująca budżet do wspierania inwestycji publicznych i transferów społecznych kosztem wyższego deficytu.	Większa dyscyplina fiskalna , ograniczenie deficytu i zwiększenie przejrzystości wydatków publicznych.
System podatkowy	
Niskie podatki dochodowe i kapitałowe , liniowy PIT i jedna z najniższych stawek CIT w UE, przy wysokim udziale podatków pośrednich (najwyższy VAT w UE).	Uproszczenie systemu podatkowego , częściowe obniżenie PIT dla niższych dochodów oraz wprowadzenie podatku od dużych majątków.
Polityka wobec przedsiębiorstw	
Selektywne wsparcie państwa dla dużych inwestorów i wybranych firm (zwykle powiązanych z władzą) poprzez subsydia, ulgi podatkowe i zamówienia publiczne.	Wzmocnienie konkurencji rynkowej , ograniczenie klientelizmu gospodarczego i większe wsparcie dla MŚP.

Fidesz	TISZA
Nastawienie do inwestycji zagranicznych	
Aktywne przyciąganie kapitału zagranicznego poprzez subsydia i ulgi podatkowe; rosnąca rola inwestorów z Azji.	Otwartość na inwestorów z różnych regionów , przy większym nacisku na rozwój krajowych firm i dywersyfikację kapitału.
Polityka rynku pracy i zatrudnienia	
Priorytet wysokiego zatrudnienia , wspierany elastycznymi regulacjami rynku pracy i programami robót publicznych.	Priorytet wzrostu wynagrodzeń i kwalifikacji pracowników oraz ograniczenia napływu siły roboczej spoza UE.
Polityka społeczna i usługi publiczne	
Rozbudowana polityka prorodzinna i programy osłony , w tym dopłaty do cen energii, oraz centralizacja usług publicznych.	Utrzymanie części świadczeń socjalnych przy zwiększeniu inwestycji w zdrowie, edukację i mieszkalnictwo.

Źródło: opracowanie własne.

NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA

15 marca jako wielki test mobilizacji po obu stronach

Węgierskie święto narodowe upamiętniające rewolucję 1848 r. było jednym z najważniejszych wydarzeń kampanii. W Budapeszcie odbyły się duże zgromadzenia zarówno zwolenników rządu, jak i opozycji, które miały charakter manifestacji politycznych i mobilizacyjnych. Podczas wystąpienia skierowanego przede wszystkim do swoich zwolenników premier Orbán przedstawił wybory jako starcie między „obozem pokoju” a siłami, które – w jego narracji – mogłyby wciągnąć Węgry w konflikt związany z wojną na Ukrainie. W jego przemówieniu pojawiły się także ostre sformułowania pod adresem przeciwników politycznych oraz instytucji unijnych, wpisujące się w dotychczasową retorykę rządu dotyczącą obrony suwerenności państwa. Na tym etapie główny przekaz kampanijny Fideszu opiera się na narracji antyukraińskiej, co potwierdza stwierdzenie Orbána, że 12 kwietnia Węgrzy wybiorą, czy „premierem ma być on, czy Wołodymyr Zełenski”. O ile Orbán przemawiał głównie do swojego elektoratu (wyjątkowo krótko), o tyle Magyar próbował zwrócić się do szerszej części społeczeństwa i zaprezentować jako przyszły premier, akcentując potrzebę społecznego pojednania. Lider TISZY przedstawiał przy tym swój ruch jako kontynuację tradycji wolnościowej z 1848 r., podkreślał znaczenie trwałego zakotwiczenia Węgier w UE i NATO, a także krytykował rządy Fideszu, zarzucając im systemową korupcję, upolitycznienie instytucji państwa oraz pogarszający się stan usług publicznych. Odnosił się również do możliwej rosyjskiej ingerencji w wybory. Zarówno Fidesz, jak i TISZA mogły też ogłosić sukces frekwencyjny. Przekazy dotyczące wydarzeń z tego dnia będą wykorzystywane w kolejnych tygodniach – na ostatnim etapie mobilizacji kampanijnej.

Podczas zgromadzenia partii TISZA doszło do incydentu polegającego na krótkotrwałym wniesieniu w tłumie dużej ukraińskiej flagi przez grupę, która następnie szybko się oddaliła. Według ustaleń portali śledczych zdarzenie mogło mieć charakter skoordynowanej prowokacji politycznej ze strony Fideszu. Wskazuje na to m.in. obecność osób powiązanych z Fidelitas – młodzieżową organizacją partii rządzącej – oraz z agencją DDÜ, która odpowiada za funkcjonowanie komunikacji online Fideszu (m.in. za tzw. cyfrowe kręgi obywatelskie). Cała akcja miała charakter krótkotrwały i została przeprowadzona w sposób umożliwiający szybkie pozyskanie materiałów medialnych. Incydent natychmiast podchwyciły prorządowe media oraz przedstawiciele władz, w tym minister spraw zagranicznych Péter Szijjártó, którzy interpretowali pojawienie się flagi jako dowód na „proukraiński” i „prowojenny” charakter środowiska TISZY.

Doniesienia o rosyjskich operacjach wpływu

„The Washington Post” poinformował, że rosyjskie służby wywiadowcze mogły rozważać podjęcie działań mających wpłynąć na wynik wyborów parlamentarnych na Węgrzech. Z ustaleń wynika, że oficerowie rosyjskiej Służby Wywiadu Zagranicznego analizowali zastosowanie nadzwyczajnych środków, określanych jako potencjalny *gamechanger* w kampanii, w tym upozorowanie zamachu na Orbána. W raporcie wewnętrznym – pozyskanym i zweryfikowanym przez europejskie służby – zasugerowano odejście w kampanii Fideszu od tematów społeczno-gospodarczych na rzecz kwestii bezpieczeństwa i stabilności państwa. Amerykański dziennik podał również,

powołując się na europejskie służby bezpieczeństwa, że Węgry miały przez lata umożliwiać Rosji bezpośredni wgląd w unijny proces decyzyjny. Z ustaleń wynika, że w trakcie przerw w posiedzeniach Rady UE minister spraw zagranicznych Péter Szijjártó miał regularnie kontaktować się z szefem rosyjskiej dyplomacji Siergiejem Ławrowem, aby przekazać mu bieżące komunikaty o przebiegu dyskusji oraz możliwych rozstrzygnięciach. W praktyce oznaczało to, że Moskwa mogła otrzymywać niemal w czasie rzeczywistym informacje o stanowiskach państw członkowskich i dynamice negocjacji w UE, co znacząco zwiększało jej zdolność reagowania na działania Unii oraz wpływania na ich przebieg.

Równolegle kontrowersje wywołało powołanie Rosjanki Darii Bojarskiej, byłej tłumaczki Władimira Putina, na stanowisko koordynatorki misji obserwacyjnej ODIHR przed wyborami parlamentarnymi na Węgrzech. Część organizacji pozarządowych i ekspertów wskazuje, że jej wcześniejsze związki z Kremlm mogą podważać zaufanie do misji. Z tego powodu węgierskie organizacje praw człowieka zaapelowały o odsunięcie jej od zadań związanych z monitorowaniem wyborów. Kierownictwo OBWE odrzuca jednak zarzuty, podkreślając, że Bojarska przeszła standardowe procedury weryfikacyjne, działa jako międzynarodowy urzędnik i podlega rygorystycznym zasadom bezstronności.

Impas w sprawie unijnej pożyczki dla Ukrainy

Podczas obrad Rady Europejskiej 20 marca przywódcy UE nie zdołali przekonać Orbána do odstąpienia od weta wobec wsparcia finansowego dla Ukrainy. Szczyt zakończył się bez przełomu, a jego uczestnicy otwarcie skrytykowali stanowisko Budapesztu. Węgry uzależniają zniesienie weta przede wszystkim od naprawienia przez Ukrainę uszkodzonego rurociągu Przyjaźń, którym transportowana jest rosyjska ropa. W celu przełamania impasu dwa dni przed szczytem Bruksela ogłosiła, że Kijów zgodził się na zewnętrzną inspekcję infrastruktury, a UE sfinansuje jej naprawę. Presja na prezydenta Zełenskiego w sprawie zgody na misję nie doprowadziła jednak do zmiany stanowiska Budapesztu. Orbán wykorzystuje spór z UE i twarde stanowisko wobec wsparcia dla Ukrainy jako instrumenty mobilizacji elektoratu, akcentując kwestie suwerenności i bezpieczeństwa energetycznego. Blokowanie decyzji na forum UE pozwala mu wzmacniać przekaz o skutecznej obronie interesów narodowych.

CPAC narzędziem kampanii Orbána

W Budapeszcie odbyła się kolejna edycja konferencji Conservative Political Action Conference (CPAC), jednego z kluczowych międzynarodowych wydarzeń środowisk konserwatywnych. CPAC Hungary pełni funkcję platformy współpracy transnarodowej prawicy oraz forum prezentacji wspólnej agendy politycznej, obejmującej m.in. sprzeciw wobec migracji, krytykę integracji europejskiej i akcentowanie suwerenności państw narodowych. W tegorocznej edycji – piątej zorganizowanej na Węgrzech – uczestniczyli m.in. Javier Milei, Eduardo Bolsonaro, Irakli Kobachidze, Geert Wilders, Alice Weidel oraz Mateusz Morawiecki. Wydarzenie wpisywało się także w kontekst trwającej kampanii wyborczej – poprzez wzmocnienie przekazu o globalnym zapleczu politycznym premiera. W swoim wystąpieniu Orbán zapowiedział, że w przypadku zwycięstwa jego obóz „wyważy bramy postępowców w Brukseli”, przedstawiając wybory jako starcie dwóch wizji Europy – suwerenistycznej i liberalnej. Prezydent USA Donald Trump w nagraniu wideo udzielił mu „pełnego poparcia”. Wielkim nieobecnym był wiceprezydent USA J.D. Vance, który według nieoficjalnych informacji miał się pojawić na wydarzeniu. Jego potencjalna wizyta w Budapeszcie przed wyborami – postrzegana jako sygnał wsparcia dla Orbána – pozostaje jednak wciąż prawdopodobna.

Nowy etap kampanii Fideszu: Orbán na otwartych wiecach

Na ostatniej prostej kampanii Orbán rozpoczął ogólnokrajową trasę w formule otwartych spotkań w przestrzeni publicznej. Do tej pory w kampanii objazdowej Fideszu uczestniczyli przede wszystkim ministrowie János Lázár i Péter Szijjártó, bezpośrednie zaangażowanie premiera stanowi novum. W minionym tygodniu Orbán odwiedził m.in. Eger, Kaposvár i Dunaújváros. Wystąpienia mają powtarzalny scenariusz: po krótkich przemówieniach lokalnych polityków Fideszu Orbán wygłasza własne, koncentrujące się na zagrożeniach związanych z Ukrainą, po czym opuszcza wydarzenie bez interakcji z uczestnikami i mediami. Nowością jest sama forma zgromadzeń otwartych – w ostatnich latach premier komunikował się bowiem z wyborcami głównie w kontrolowanym środowisku, przed zaproszoną publicznością.

W mediach społecznościowych Orbán porównuje liczebność swoich zgromadzeń z liczebnością wydarzeń lokalnych z udziałem Magyara, niekiedy zestawiając miasta o różnej wielkości (np. Dunaújváros i Paks). W praktyce wydarzenia Fideszu organizowane są w centralnych punktach większych miast, a frekwencja jest wzmacniana poprzez mobilizację uczestników z okolicznych miejscowości. Dobór lokalizacji nie jest przypadkowy – obejmuje przede wszystkim te obszary, w których Fidesz ma relatywnie największy potencjał poprawy wyniku i uzyskania

przewagi, określane jako węgierskie *swing states*. Działania te stanowią też odpowiedź na kampanię Magyara, która w ostatnich miesiącach koncentrowała się na objeżdżaniu kraju i bezpośrednich spotkaniach z wyborcami. Wiece z Orbánem są jednak ściśle kontrolowane – m.in. nie ma możliwości zadawania pytań.

Deinformacja wyborcza Fideszu: kandydaci „sobowtóry”

W trakcie kampanii pojawiły się przypadki rejestrowania kandydatów o nazwiskach budzących skojarzenia z rozpoznawalnymi politykami opozycji bądź łudząco do nich podobnych. Najbardziej nagłościony przypadek miał miejsce w miejscowości Kaposvár, gdzie zarejestrowano niezależnego kandydata o nazwisku Péter Tisza, który ostatecznie wycofał się z udziału w wyborach. Według doniesień prasowych to były funkcjonariusz policji skazany za oszustwo, który zmienił nazwisko w celu wywołania dezorientacji. Podobnych przypadków odnotowano więcej – m.in. w jednym z okręgów komitatu Vas zarejestrowano kandydata Pétera Magyara, formalnie występującego jako niezależny.

Praktyki te stanowią element szerszego repertuaru technik wyborczych rozwijanych po dojściu Fideszu do władzy w 2010 r. W poprzednich cyklach obserwowano funkcjonowanie tzw. partii kanapowych, które rejestrowano głównie w celu pozyskania finansowania publicznego i fragmentaryzacji głosów opozycji. Równolegle zgłaszano kandydatów o zbieżnych nazwiskach, co zwiększało ryzyko pomyłek wyborców na kartach do głosowania. Zjawisko to było szczególnie widoczne w wyborach w 2014 i 2018 r., gdy liberalne przepisy ułatwiały rejestrację mało przejrzystych bytów politycznych. Mimo późniejszego zaostrzenia regulacji mechanizm ten funkcjonuje nadal i służy zwiększaniu niepewności informacyjnej, zwłaszcza wśród mniej zaangażowanego elektoratu.

WIĘCEJ

posłuchaj podcastu OSW

posłuchaj podcastu OSW

przeczytaj komentarze OSW

obejrzyj film OSW

